

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 22P/65/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423201188
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Zuzan
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2023:6423201188.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudkyňou JUDr. Janou Zuzan vo veci starostlivosti súdu o mal. deti G.: S., J.. XX.XX.XXXX M. J., J.. XX.XX.XXXX, obe deti bytom ako matka, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, dieťa matky: Y. G., J.. XX.XX.XXXX, G. G. XXX/X, X., a otca: S. G., J.. XX.XX.XXXX, E. Y. XX/X, K., právne zast. MÉSZÁROS BARIAKOVÁ, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom P.O. Hviezdoslava 344/23, Zvolen, IČO: 52 488 047, o návrhu starého otca: K. E., J.. XX.XX.XXXX, G. G. XXX/X, X., na zverenie maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh navrhovateľa **z a m i e t a**.
- II. Otec **m á p r á v o** na náhradu trov konania voči navrhovateľovi v rozsahu 100%. Ostatní účastníci právo na náhradu trov konania **n e m a j ú**.

o d ô v o d n e n i e :

Čoho sa navrhovateľka domáhala, aké skutočnosti tvrdila, aké dôkazy označila, (§ 220 ods. 2 prvá veta Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“):

1. Navrhovateľ, starý otec mal. detí, sa návrhom podaným na tunajšom súde dňa 21.04.2023 domáhal zverenia maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti. Svoj návrh odôvodnil tým, že mal. deti poznajú prostredie v jeho domácnosti, vyrastali tam, chodia tam do školy, majú tam kamarátov a navštevujú krúžky. Otec mal. detí je vodič z povolania a domov chodí v piatok večer, a tak môže byť s deťmi len cez víkend. Matka mal. detí má trvalý pobyt na adrese navrhovateľa, tento ho však plánuje zrušiť hneď po tom, čo mal. deti ukončia povinnú školskú dochádzku. Matke maloletých nedôveruje, považuje ju za nespoľahlivú a má za to, že matka nedokáže zabezpečiť ubytovanie ani finančné prostriedky, potrebné pre dostanú starostlivosť o maloleté deti.

2. Otec sa k podanému návrhu vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu tak, že s podaným návrhom nesúhlasí. Podľa jeho názoru návrh neobsahoval dôvody, pre ktoré by bolo nevyhnutné maloleté deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Toto konanie starého otca považoval iba za konanie z pomstychtivosti, nakoľko starý otec s matkou maloletých detí, uzatvoril zmluvu o pôžičke, ktorá sa podľa vedomostí otca nezačala splácať. Starý otec tvrdil, že matke mal. detí zruší trvalý pobyt na aktuálnej adrese, ale neurobil tak. Pokiaľ je jediným dôvodom prečo by maloleté deti mali byť odňaté z osobnej starostlivosti matky potencióálna strata bývania, matka má možnosť si zabezpečiť vlastné bývanie či už svojpomocne alebo prostredníctvom rôznych centier pre rodiny. Dôvodom na odňatie maloletých detí nikdy nemôže byť potencióálne riziko, ktoré v budúcnosti môže nastať, avšak nemusí, nakoľko o odňatí maloletých detí konajúci súd rozhoduje na základe aktuálnej

situácie v čase rozhodovania. Čo sa však týka tvrdenia starého otca, že sa podieľa na starostlivosti o maloleté detí, tak je bežnou realitou, že starí rodičia sú súčasťou životov svojich vnúčat, nakoľko častokrát sú domácnosti viacgeneračné. Preto pomoc starého otca týkajúcu sa maloletých detí nemožno považovať za výkon rodičovských práv, tak ako ich poznáme, a zároveň túto skutočnosť nemožno považovať za pochybenie zo strany rodičov, prípadne vzdanie sa svojich rodičovských práv voči maloletým deťom. Starý otec nikdy pred tým nevyzval otca maloletých detí, aby si prevzal maloleté deti do svojej osobnej starostlivosti a rovnako ho ani nikdy neinformoval o skutočnostiach nasvedčujúcich, že vývoj maloletých detí by mohol byť akýmkoľvek spôsobom ohrozený. Zároveň otca nikdy nekontaktovalo ani školské zariadenie, ktoré navštevujú maloleté deti, a to za účelom informovania o nedostatočnej výchove a starostlivosti o maloleté deti alebo za účelom uskutočnenia nápravy týkajúcej sa starostlivosti a výchovy maloletých detí. Rovnako týmto spôsobom otca nekontaktoval ani Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pričom šetrenie týmto orgánom bolo uskutočnené aj na strane matky, a to v konaní vedenom pod sp. zn. 22P/22/2023. Napriek skutočnosti, že otec nepoznal dôvody, pre ktoré by mali byť maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, plne stál za uzatvorenou rodičovskou dohodou, na základe ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky. Rovnako však otec dal do pozornosti súdu, že v prípade, ak by súd považoval za dôvodné, že starostlivosť, výchova a rodinné prostredie matky nie sú vhodné pre maloleté deti, otec je pripravený prevziať maloleté deti do svojej osobnej starostlivosti, a teda náhradná starostlivosť starého otca nie je nijako odôvodnená a potrebná. Podľa otca neboli osvedčené žiadne subjektívne alebo objektívne dôvody na strane rodičov, pre ktoré by mali byť maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca.

3. Matka sa k podanému návrhu vyjadrila na pojednávaní dňa 07.07.2023 tak, že s návrhom nesúhlasí. Pokiaľ bude schopná, tak chce zabezpečovať starostlivosť o mal. deti a v prípade, že nie, tak bude starostlivosť zabezpečovať otec mal. detí. Matka uviedla, že si zisťovala podnájmy, nakoľko stále s deťmi bývala u navrhovateľa a zároveň žiadala či môže ísť bývať k mame, pretože to bola zatiaľ jej jediná možnosť kvôli financiám.

4. K návrhu sa vyjadril aj kolízny opatrovník, ktorý vo svojej správe konštatoval nasledovné:

4.1 Sociálnym šetrením v domácnosti navrhovateľa dňa 12.05.2023 bolo zistené, že navrhovateľ býva so svojou dcérou a jej mal. deťmi. Navrhovateľ uviedol, že návrh podal, pretože chodí s vnúčatami k lekárovi, pomáha v starostlivosti a jeho dcéra mu ukradla financie a na návrhu trvá.

4.2 Matka mal. detí sa dňa 18.05.2023 dostavila na ÚPSVaR a uviedla, že naďalej býva v rodinnom dome spolu s jej otcom a so sestrou. Podľa jej názoru navrhovateľ podal návrh, pretože sa bojí, že sama neutiahne domácnosť. Zobrala mu finančnú hotovosť, o ktorej navrhovateľ nevedel. Vychádzajú spolu dobre ale je svojská povaha. S návrhom nesúhlasí, vie sa o deti postarať a necíti, že by ako matka zlyhala.

4.3 Dňa 29.05.2023 sa kolízny opatrovník telefonicky skontaktoval s otcom mal. detí, ktorý uviedol, že s návrhom nesúhlasí. S matkou mal. detí sú rozvedení od 10.05.2023, o deti sa zaujíma, je s nimi v pravidelnom osobnom i telefonickom kontakte, vyživovaciu povinnosť si plní. Taktiež uviedol, že v prípade, ak by matka nedokázala zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. deti, je pripravený sa o svoje deti postarať on a nie starý otec.

4.4 Kolízny opatrovník navrhol návrh navrhovateľa, starého otca, zamietnuť.

5. Na základe výzvy súdu podala obec Lutila správu o povesti, v ktorej je uvedené, že matka má v obci trvalý pobyt, nevlastní tam žiadnu nehnuteľnosť a nebola prejednávaná komisiou verejného poriadku. Otec nie je obyvateľom obce, ani v obci nevlastní žiadnu nehnuteľnosť. Starý otec, navrhovateľ vlastní v obci rodinný dom aj s príľahlým pozemkom, všetky záväzky voči obci uhrádza v stanovených termínoch, nemá nesplatené pohľadávky a nebol prejednávaný komisiou verejného poriadku, a teda mu nebola uložená žiadna sankcia.

Ako súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo

nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkaz na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 220 ods. 2 druhá veta CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP):

6. Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov predložených účastníkmi a kolíznym opatrovníkom, výsluchom účastníkov a kolízneho opatrovníka, oboznámením správy zo šetrenia pomerov v domácnosti navrhovateľa, ktorá je zároveň domácnosťou matky, ako aj správy o povesti účastníkov, a oboznámením pripojených spisov tunajšieho súdu sp. zn. 22P/22/2023. Po vykonanom dokazovaní bol zistený skutkový stav ako je uvedený v bodoch 1 - 5 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

7. Súd má po vykonanom dokazovaní za preukázané, že manželstvo otca a matky bolo rozvedené rozsudkom č.k. 22P/22/2023 zo dňa 26.04.2023, pričom súd schválil rodičovskú dohodu a mal. deti zveril do osobnej starostlivosti matky. V jej starostlivosti o mal. neboli zistené žiadne nedostatky. Aj zo sociálneho šetrenia vyplýva, že matka býva spolu s mal. deťmi v rodinnom dome svojho otca. Samotná matka si nie je vedomá žiadnej skutočnosti, ktorá by nasvedčovala, že by výchovu detí nezvládala. Pokiaľ by však mala problémy finančného charakteru, navrhovala, aby sa o deti postaral otec.

8. Súd na zistený skutkový stav aplikoval najmä tieto právne predpisy:

Podľa § 45 Zákona o rodine, (1) Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

(2) Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

(3) V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

(4) Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

(5) Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33.

(6) Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

(7) Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

(8) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

(9) Súd najmenej raz za šesť mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

9. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že od poslednej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom nedošlo ku takej zmene, ktorá by preukazovala, že matka nie je schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o mal. deti. Súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu. Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Náhradná osobná starostlivosť prichádza do úvahy vtedy, keď o deti nie je riadne postarané a keď je ich zdravý fyzický alebo psychický vývoj vážne ohrozený. Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov, a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa. Počas konania neboli tvrdené žiadne závažné okolnosti nasvedčujúce ohrozeniu maloletých detí ani predložené dôkazy, ktoré by tieto skutočnosti preukazovali (okrem finančných problémov matky, ktoré ju však za tohto stavu nemôžu diskvalifikovať pri výchove a starostlivosti o vlastné deti). Ak by mal súd preukázané, že u jedného z rodičov nie sú predpoklady na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, musí skúmať, či osobnú starostlivosť o maloleté dieťa nie je schopný zabezpečiť druhý z rodičov. Zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti je inštitútom fakultatívnym, a teda úplne závisí od úvahy súdu, či toto opatrenie považuje za najlepšie a najvhodnejšie pre mal. deti, t.j. či je zverenie detí do náhradnej osobnej starostlivosti v ich záujme. Navrhovateľ, ako starý otec mal. detí, je nápomocný pri ich výchove a zabezpečovaní ich potrieb v značnej miere, čo je potrebné pozitívne oceniť, neuviedol ani nepreukázal však dôvody, ktoré by v čase rozhodovania súdu existovali a ohrozovali by najlepší záujem detí, ktoré sú momentálne zverené do osobnej starostlivosti matky na základe súdom schválenej dohody rodičov. Súd sa stotožňuje aj s názorom kolízneho opatrovníka, podľa ktorého nenastali opodstatnené dôvody, pre ktoré by mal starý otec zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť a pre ktoré by mu mali byť mal. deti zverené. Z uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľa zamietol.

10. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

11. Súd vzhľadom na okolnosti, najmä nedôvodne podaný návrh navrhovateľa, ktorému boli náležite vysvetlené zo strany UPSVaR dôvody zverenia mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti, rozhodol tak, že otcovi na jeho návrh priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením. O trovách ostatných účastníkov súd rozhodol podľa ust. § 52 CMP, a to, že nárok na náhradu trov konania nemajú.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žiar nad Hronom v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto odvolanie podal.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie dôkazy alebo tvrdenia, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1 § 365 CSP, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.